

ÍNDEX

0. INTRODUCCIÓ

1. PRESENTACIÓ DEL MUNICIPI

2. ORGANITZACIÓ I GESTIÓ MUNICIPAL

3. USOS DEL SÒL I PLANEJAMENT TERRITORIAL I URBANÍSTIC

4. SISTEMES NATURALS

5. MOBILITAT

6. INCIDÈNCIA DE LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES

7. MODELS DE COMPORTAMENT SOCIAL

7.1. Percepció ambiental de la població

7.2. Organitzacions i associacions

7.3. Participació ciutadana en campanyes i en la presa de decisions

7.4. Relació d'activitats d'educació ambiental

7.5. Equipaments dedicats a la informació i a l'educació ambiental

8. VECTORS AMBIENTALS

8.1. FLUX D'AIGUA

8.2. FLUX DE RESIDUS

8.3. FLUXOS D'ENERGIA

8.4. FLUXOS ATMOSFÈRICS

8.5. CONTAMINACIÓ ACÚSTICA

9. ANNEX: PLÀNOLS

7. Models de comportament social

7.1. Percepció ambiental de la població

En general, els mitjans de comunicació social tradicionals (premsa, ràdio i televisió) duen a terme una tasca molt important no només en l'aproximació al gran públic de la informació ambiental, sinó també en la creació d'una certa consciència col·lectiva sobre aquests temes. A més, l'aparició d'Internet ha obert nous camps perquè arribi la informació ambiental al ciutadà.

Si bé els mitjans escrits són els majors proveïdors d'informació ambiental a la societat, pel que fa a la qualitat de la informació transmesa, en general aquests no es perceben com els més fiables, segons es desprèn dels resultats de l'informe elaborat pel CEIA (*Centro de Estudios de Información Ambiental*) per a l'Agència Europea del Medi Ambient (AEMA).

Els mitjans tendeixen a difondre i primar les notícies negatives o de gran impacte social o que afavoreixen al grup polític al qual s'apropen.

Una enquesta del CEIA per a l'AEMA elaborada el setembre de 1998 recull els motius pels quals els mitjans de comunicació transmeten poca informació ambiental:

- ✂ ✂ És difícil d'entendre, 18%.
- ✂ ✂ Els diaris no es preocupen, en alguns casos, per la qualitat de la informació, sinó pel nombre de lectors o audiència al quals els preocupa la informació, 11%.
- ✂ ✂ Interessa a la gent però no creuen que puguin fer res o poc al respecte, 13%.
- ✂ ✂ Hi ha poca relació amb el que realment interessa a la gent i afecta interessos d'empreses privades que pressionen perquè s'eviti aquest tipus d'informació, 16%.
- ✂ ✂ Afecta interessos polítics, 6%.
- ✂ ✂ És avorrida, 1%.
- ✂ ✂ Altres motius, 3%.

Centrant-nos ara a la població de Gavà, val a dir que aquesta té a la seva disposició diversos mitjans de comunicació que faciliten informació sobre el medi ambient del municipi (premsa, ràdio, televisió local i Internet). Regularment, aquests mitjans de comunicació ofereixen informació relacionada amb el medi ambient de la ciutat.

A banda de la informació que puguin recollir els mitjans de comunicació local, en el 1er Fòrum Ambiental de l'Agenda 21 Local, s'ha observat que els ciutadans de Gavà demanden més campanyes i programes de sensibilització i divulgació sobre temes mediambientals, a més de formació, conscienciació i educació en les temàtiques mediambientals. En definitiva, pensen que es requereix més informació per a les persones per encaminar la ciutat cap a la sostenibilitat i el respecte mediambiental. Per a més informació veure Apartat V. Annexos, Capítol 1. Pla de Participació.

7.2. Organitzacions i associacions

El teixit associatiu del municipi és extens, tal com s'observa al Registre de les Associacions del municipi de l'Ajuntament de Gavà (a càrrec de la Secretaria General de la Corporació Municipal). Segons el Reglament Orgànic Municipal (30-10-97), només aquelles entitats que estan inscrites en el Reglament poden gaudir d'uns determinats drets, subvencions i ajuts econòmics i/o materials per a l'adequat funcionament i desenvolupament de les seves activitats.

Aquest registre està editat a la "Guia de les Entitats de Gavà" (2000) que recull, de forma abreujada, el nombre i la diversitat de les organitzacions i associacions del municipi. També està disponible al web de la ciutat www.gavaciutat.net.

D'aquesta Guia se'n desprèn que a Gavà hi ha al voltant de 190 entitats, aproximadament una per cada 200 habitants (any 2002). La gran majoria són associacions i són molt diverses pel que fa a recursos, nombre de socis, activitats i objectius. L'explicació d'aquesta varietat és la història, l'evolució i els canvis en la societat de Gavà.

La primera entitat de Gavà va néixer l'any 1862 i s'anomenava *Montepío de San Nicasio*. Aleshores la gent s'autoorganitzava per cobrir la inseguretats davant malalties i accidents laborals. El principal espai de la vida associativa i cultural de les classes populars de Gavà a finals de segle XIX i els primers trenta anys del segle XX va ser el *Cafè del Centre* (avui Casal del Centre). A partir d'aquests dos exemples històrics, les associacions o entitats es van desenvolupar segons les forces ideològiques i polítiques (*Centre Català de Gavà, Centre Federalista de Gavà, Amics de les Nacions Unides, La Mata de Jonc...*), culturals i socials (*Roselles de Gavà, l'Esbart Folklore de Gavà, Agrupació fotogràfica Gavà, Associació de Veïns d'Eramprunyà...*) i, més recentment, les de caire ambiental, les quals es descriuen més endavant.

Figura 1: Envelat d'una de les associacions històriques de Gavà.

Font: Ajuntament de Gavà

Actualment el teixit associatiu i participatiu del municipi de Gavà està format per les següents entitats o associacions, segons la seva temàtica.

~~5~~~~9~~ **59 entitats d'acció social.** En aquest grup s'inclouen les associacions vinculades a persones de la tercera edat, associacions de suport a malalties com l'esclerosi múltiple, l'alzheimer i la disminució psíquica... o associacions d'ajuda a les minories marginals.

~~7~~ **7 entitats de comerç.** Aquestes entitats es caracteritzen per reunir a grups de comerciants, botiguers o restauradors, amb l'objectiu comú de representar, promoure i defensar els interessos econòmics, socials i culturals d'aquest sector tan important en el municipi de Gavà.

~~5~~~~2~~ **52 entitats culturals.** És el teixit associatiu amb més varietat, ja que reuneix tant entitats artístiques (fotografia, plàstica, teatre, cine...), com d'activitats tradicionals o folklòriques (castellers, cultures d'altres comunitats autònomes, puntaires...) i d'acció cultural.

~~8~~ **8 entitats juvenils.** Principalment els esplais que complementen una educació i un lleure per als nens en els seu temps extraescolar. Aquestes són les associacions que conformen les entitats juvenils.

~~1~~~~5~~ **15 entitats educatives.** Majoritàriament són associacions de pares i mares de les escoles que formen el teixit educatiu de Gavà.

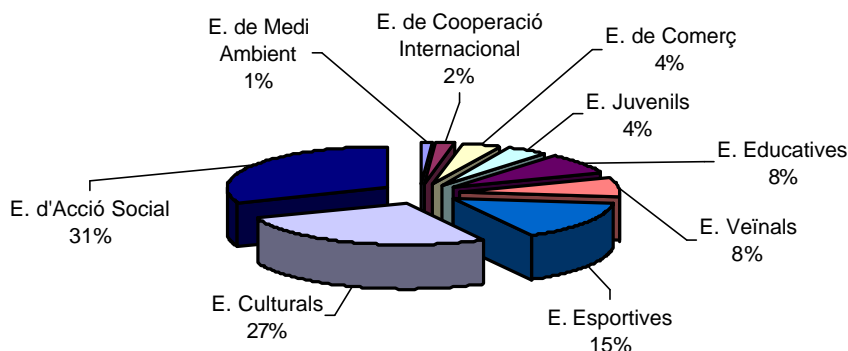
~~2~~~~9~~ **29 entitats esportives.** De les 29 entitats esportives, 10 són clubs de futbol. Les altres associacions dediquen els seus esforços a aplegar i practicar esports com el bàsquet, l'excursionisme, l'atletisme, el beisbol, la boxa, la petanca...

~~1~~~~5~~ **15 entitats veïnals.** Aquests organismes agrupen les associacions de veïns dels barris que conformen Gavà, amb l'objectiu de representar el barri en qüestió, fomentar la creació de serveis i accions al barri i potenciar una bona qualitat de vida a cadascun d'aquests sectors territorials del municipi.

~~3~~ **3 entitats de cooperació internacional.** Són associacions que, principalment, realitzen activitats per conscienciar a la població de les desigualtats existents en el món, incidint en les causes i les possibles vies de solució.

~~2~~ **2 entitats de medi ambient.** És el grup que es dedica exclusivament a temes mediambientals. Quantitativament és el més feble i està format pel Grup Ecologista Quercus i l'Agrupació de Defensa Forestal de Gavà.

Figura 2: Percentatge del tipus d'entitats en el municipi de Gavà.

Font: Ajuntament de Gavà

Com s'observa en la figura anterior, el grup d'entitats amb temàtica ambiental és el menys nombrós del municipi. Com a entitats totalment mediambientals es troben el Grup Ecologista Quercus i l'Agrupació de Defensa Forestal de Gavà, que es comenten tot seguit, segons dades de la *Guia de les Entitats de Gavà*.

7.2.1. Grup Ecologista Quercus

El Grup Ecologista Quercus és una entitat que es va fundar l'any 1995 i té com a objectius l'assoliment dels principis del desenvolupament sostenible al terme municipal de Gavà i a la comarca, la divulgació de la problemàtica dels residus i la necessitat de reduir, reciclar i reutilitzar-los, així com també la protecció d'espais naturals.

Per dur a terme aquests objectius realitzen les següents activitats:

- Jornades sobre el patrimoni natural i cultural de Gavà,
- Xerrades, conferències sobre el patrimoni natural i la problemàtica dels residus,
- Itineraris pel Parc del Garraf i el delta del Llobregat,
- Col·laboració i realització de projectes mediambientals i
- desenvolupen una educació ambiental en el municipi de Gavà.

La seva seu social està al Casal Municipal d'Entitats Sant Jordi.

7.2.2. Agrupació de Defensa Forestal de Gavà

El municipi de Gavà en diverses ocasions s'ha vist afectat per incendis. El terme municipal està classificat segons el mapa de riscos d'incendis del Pla de Protecció Civil d'Emergències per incendis com una zona de risc molt alt.

Arran del perill dels incendis en els municipis, el 21 de juliol de 1988 es va constituir l'Agrupació de Defensa Forestal de Gavà que té els següents objectius:

- ✍✍ L'elaboració i execució col·lectiva d'un programa de vigilància i prevenció d'incendis a Gavà,
- ✍✍ la realització d'un programa d'actuació urgent en cas d'incendi,
- ✍✍ la reforestació de terrenys afectats i
- ✍✍ la col·laboració activa en organitzar, controlar i executar mesures dictades per institucions competents sobre incendis i la confecció de campanyes de divulgació entre titulars de terrenys sobre incendis forestals.

Per dur a terme aquests objectius es realitzen diverses activitats que consisteixen, principalment, en la prevenció d'incendis forestals al terme municipal de Gavà i la vigilància de les zones boscoses.

La seva seu està localitzada a l'Àrea de Via Pública i Seguretat Ciutadana de l'Ajuntament de Gavà.

7.3. Participació ciutadana en campanyes i en la presa de decisions

Amb la firma de "La Carta de Aalborg" l'Ajuntament de Gavà s'ha compromès a garantir la informació i a vetllar per la participació ciutadana en els processos locals de presa de decisions.

"Nosaltres, ciutats, garantirem l'accés a la informació a tots els ciutadans i grups interessats i vetllarem per a que puguin participar en els processos locals de presa de decisions. Perseguiem per tots els mitjans l'educació i la formació en matèria de desenvolupament sostenible, no només pel públic en general, sinó també pels representants electes i el personal de les administracions locals".
(Fragment de la Carta de les Ciutats Europees cap a la Sostenibilitat. Aalborg, 1994.)

L'Agenda 21 cita clarament la responsabilitat local en l'adopció de mesures cap a la sostenibilitat a través de processos participatius:

"Cada autoritat local ha d'implicar-se en un procés de diàleg amb la ciutadania, les organitzacions i les empreses privades per a l'adopció d'una Agenda 21 Local. A través de la consulta i la construcció de consensos, les autoritats locals han d'aprendre de la seva ciutadania i de les organitzacions cíviques, comunitàries, empresarials i industrials locals" (CNUMAD, 1993).

L'Informe sobre el Desenvolupament Humà (1993) defineix la participació com a:

"La participació significa que la gent intervingui estretament en els processos econòmics, socials, culturals i polítics que afecten les seves vides ... La participació és un element essencial del desenvolupament humà".

En aquest sentit, i per a assolir una participació efectiva dels ciutadans i col·lectivitats, és necessari millorar i ampliar la informació ambiental a disposició del públic i aprofundir en l'educació, tant des del punt de vista ambiental com social.

Per això, anteriorment a l'annexió de Gavà a la Carta d'Aalborg i per garantir que els agents socials poguessin participar en la presa de decisions en temes que els afectessin, es van crear una sèrie de Consells Municipals, òrgans consultius i de participació sectorial.

Per regular el seu funcionament s'ha realitzat el febrer de 2004 un nou "Reglament Marc d'Organització i Funcionament dels Consells Municipals de Participació Sectorial" que reunifica els anteriors reglaments dels consells en un únic reglament. Aquest fet dóna més transversalitat entre els consells i afavoreix una major transparència de les seves accions. La publicació d'aquest Reglament comporta la derogació de la reglamentació dels següents consells municipals: Consell Municipal de Comerç, Consell Municipal de Medi Ambient, Consell de Participació Ciutadana, Consell General de la Societat del Coneixement, Consell Escolar Municipal i Consell Municipal de la Dona.

Els Consells Municipals són els següents:

~~✍~~ **Consell Municipal de Medi Ambient:** òrgan de participació sectorial de caràcter consultiu creat l'any 1991 per assessorar l'Ajuntament en matèria de medi ambient. La Presidència ha proposat que el Plenari del Consell Municipal de Medi Ambient estigui formada per un representant dels sindicats majoritaris al Baix Llobregat, un representant a proposta de les organitzacions empresarials, un representant de la Comissió d'Agricultura, un representant del Consell Municipal de Comerç, un membre de l'Institut Municipal de Gestió del Patrimoni Cultural i Natural, un representant de les universitats públiques de Catalunya vinculades a la protecció del medi ambient i a l'impuls del desenvolupament sostenible, tres representants de les entitats ecològiques i les associacions vinculades al medi ambient, un representant de la Federació d'Associacions de Veïns de Gavà, un representant de l'Entitat Metropolitana del Medi Ambient i quatre Veïns de Gavà que desenvolupin la seva acció associativa, professional o personal en l'àmbit temàtic del Consell. Les principals funcions d'aquest òrgan són les següents:

- Col·laborar en la confecció de programes municipals que promoguin la millora de l'entorn.
- Fer propostes concretes d'actuació que millorin el desenvolupament dels esmentats programes.
- Analitzar, debatre i proposar solucions als diferents problemes mediambientals.
- Marcar prioritats quan s'elaborin pressupostos per al medi ambient.
- Incentivar estudis d'investigació sobre necessitats de millora de l'entorn de la ciutat de Gavà.
- Coordinar les actuacions de les institucions públiques i entitats privades que treballin els temes mediambientals per repartir les funcions i distribuir el suport econòmic mitjançant la proposta de convenis, concerts o contractes de prestació de serveis.
- Realitzar el seguiment de la instal·lació i/o funcionament d'activitats susceptibles d'incidir de manera important en el medi ambient de la població.

- Fer propostes que facilitin el procés d'assoliment de la societat sostenible.
- Promoure el debat obert i rigorós, conduint a posicionaments consensuats.
- Promoure el respecte al medi ambient i les actituds cíviques sostenibles a la nostra ciutat.
- Qualsevol altra funció que es cregui interessant d'incorporar, si així ho decideix el Ple de l'Ajuntament a proposta del Consell i per iniciativa pròpia.

El Consell de Medi Ambient s'ha reunit des del seu inici el 1991 18 vegades amb una mitjana de dos reunions per any. L'última de les convocatòries s'ha realitzat el 22 de juny de 2004.

✂✂ **Consell de Participació Ciutadana:** en compliment de l'apartat V del Reglament Orgànic Municipal i d'acord amb el que s'estableix en els articles 47 i 49 de la Llei de Règim Local de Catalunya, l'any 1991 es va crear el Consell Municipal de Participació a Gavà, i és de caràcter públic. Gavà és un dels municipis pioners en tenir un consell d'aquestes característiques. Les seves funcions són consultives i té com a objectiu debatre valoracions sobre temes d'especial interès de la gestió municipal sobre política territorial, interior, econòmica i serveis personals. La seva inscripció és lliure i hi poden participar ciutadans i associacions amb seu a la ciutat.

Des de 1991, el Consell de Participació s'ha reunit quatre cops. L'última reunió es va realitzar el mes de juliol del 2002.

✂✂ **Comissió de Greuges:** creada l'any 1991, en compliment de l'apartat VI del Reglament Orgànic, es tracta d'un organisme municipal que vetlla perquè les autoritats, òrgans i personal de l'Ajuntament, i els seus organismes autònoms i empreses municipals, compleixin les normes i respectin els drets dels ciutadans regulats en les lleis i en el Reglament Municipal. Pot adreçar peticions i queixes a la Comissió de Greuges qualsevol persona que invoqui un dret legítim o estigui directament afectada per una resolució. Actualment encara no s'ha constituït perquè està pendent de la revisió del Reglament Orgànic Municipal.

✂✂ **Consell Escolar Municipal:** organisme de consulta i participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit municipal. Està format per un president que és l'alcalde o el regidor delegat, 33 representants de diferents sectors del municipi (Ajuntament, directors i titulars de centres, pares, mares, mestres i professors, alumnes i serveis i personal d'administració) i un secretari. L'assessorament, consulta, proposta i informació de convenis i acords de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament, les institucions i els organismes Educatius que afecten l'ensenyament dins l'àmbit municipal, és una de les funcions principals d'aquest organisme.

✂✂ **Consell Municipal de Comerç:** creat l'any 1997, és un òrgan de participació sectorial de caràcter consultiu per assessorar l'Ajuntament en matèria de comerç. Es pretén que estigui format per un representant de la Federació d'Associacions de Veïns de Gavà, un representant de cadascuna de les associacions de comerciants de Gavà inscrites al Registre Municipal d'Associacions i quatre veïns de Gavà que desenvolupin la seva acció associativa, professional o personal en l'àmbit temàtic d'aquest Consell. Les funcions més importants que duen a terme són l'estudi de les directrius globals de la política de comerç a Gavà, a llarg i curt termini; i la cura de la informació i animació comercial, proposant tot tipus d'activitats que les millorin; propostes per a la realització d'accions que puguin contribuir al foment i a la millora de la imatge comercial de la ciutat, entre altres.

✂✂ **Consell General de la Societat de Coneixement:** data del 2001 i es tracta d'un òrgan de participació sectorial de caràcter consultiu per assessorar l'Ajuntament en

matèria de noves tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). La Presidència d'aquest consell ha proposat com a Plenari el secretari o la secretària de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, el comissionat per a la Societat del Coneixement de la Diputació de Barcelona, el director o directora general de Localret, el rector o rectora de la Universitat Politècnica de Catalunya, entre altres representants d'entitats i d'associacions del municipi. Les seves funcions en són tres, principalment. En primer lloc, estudiar i aprovar les directrius globals dels plans d'actuació que, amb caràcter anual o bianual, impulsi l'Ajuntament de Gavà pel desenvolupament i ús de les noves tecnologies a la ciutat; en segon lloc, ser informat de l'activitat del comissionat per a la Societat del Coneixement de l'Ajuntament de Gavà i de les accions que promogui en el curs de l'any, i, per últim, analitzar, debatre i proposar la realització d'accions que puguin contribuir al foment de les TIC a la ciutat.

✂✂ **Consell Municipal de la Dona:** és un consell que actuarà, segons el nou Reglament, específicament en aquells àmbits que tinguin una relació directa o indirecta amb la qualitat de vida i el benestar social de la població, en general, i de les dones i les nenes, en particular, així com la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. Les seves principals funcions estan directament relacionades amb l'esforç de promoure la presència de la dona en els diversos sectors i accions municipals. El Plenari del Consell Municipal de la Dona, proposat per la Presidència, és la que està formada per dues representants dels sindicats majoritaris al Baix Llobregat, una representant de la Federació de Dones del Baix Llobregat, vuit dones representants de les diverses entitats de Gavà i quatre veïnes de Gavà que desenvolupin la seva acció associativa, professional o personal en l'àmbit temàtic d'aquest Consell.

També es reuneix periòdicament la **Comissió d'Agricultura**, en la qual participen totes les associacions de pagesos locals i on hi participen representants del Parc Agrari del Baix Llobregat. En aquesta comissió es tracten els temes relacionats estrictament amb la pagesia. Es reuneix periòdicament, tot i que no té un reglament de funcionament. Aquesta comissió té una funció informativa i de contacte entre l'Ajuntament de Gavà i la pagesia local.

7.4. Relació d'activitats d'educació ambiental

Tal com s'esmenta a l'*In forme Brundtland*, els problemes ambientals estan causats per accions concretes, determinades en la seva major part pels models de producció i consum i pels hàbits de vida; per resoldre o prevenir aquests problemes ambientals cal modificar els efectes de la nostra activitat tant individual com col·lectiva. Per aquesta raó sorgeix el concepte d'Educació Ambiental, és a dir, per intentar assolir una millor qualitat de vida des del punt de vista ambiental, des de la base més elemental.

D'entre la gran quantitat de definicions que existeixen d'Educació Ambiental, es podria donar la següent:

"L' educació ambiental és un procés permanent en el qual els individus i les comunitats adquireixen consciència del seu medi i aprenen els coneixements, els valors, les qualitats, l'experiència i la determinació que els capaciti per actuar, de manera individual i col·lectiva, en la resolució dels problemes ambientals presents i futurs". (Congrés Internacional d'Educació i Formació sobre Medi Ambient. Moscou, 1987)

El repte de l'educació ambiental és, per tant, promoure una nova relació de la societat humana amb el seu entorn, amb la finalitat de procurar a les generacions actuals i futures un desenvolupament personal i col·lectiu més just, equitatiu i sostenible, que pugui garantir la conservació del suport físic i biològic sobre el que se sustenta. Per això no és suficient que els ciutadans estiguin informats, sinó també que estiguin educats, ambiental i socialment.

7.4.1. Activitats d'Educació Ambiental que realitza l'Ajuntament

Pel seu caràcter d'institució més pròxima al ciutadà, l'Ajuntament de Gavà està cridat a dur a terme un paper fonamental en el procés de canvi cap a la sostenibilitat. Segons el Reglament Orgànic Municipal (30-10-97), un dels mitjans de l'Ajuntament per a dur-ho a terme és la informació i la comunicació amb la població sobre la seva activitat, tant a través dels medis de comunicació social, com mitjançant l'edició de publicacions, fulletons i bans, inclosa la utilització de taulers d'anuncis i de panells informatius i de qualsevol altra mitjà que es consideri necessari.

7.4.1.1. Regidoria de medi ambient

Les activitats que duu a terme l'Ajuntament de Gavà en el camp de l'Educació Ambiental es basen sobretot en campanyes de sensibilització. En els darrers 3 anys les activitats que s'han dut a terme en aquest àmbit han estat:

- ✎ **Campanya "GAVÀ, VERDA I NETA"**, consistent en la potenciació de la recollida selectiva i l'estrena d'un sistema de recollida de la brossa, l'extensió de la recollida selectiva orgànica i un servei de recollida de brossa porta a porta al nucli antic. Es va realitzar del 22 de setembre al 31 d'abril del 2002.
- ✎ **Campanya "DEIXALLERIA MÒBIL"** que fomenta el seu ús, establint el dia que passa pels barris i l'horari de cada barri. En el fulletó es fa una breu explicació de la possibilitat de reciclar molts dels residus que es creen a casa i com fer que aquests residus es puguin dur a la deixalleria mòbil per una posterior valorització eficient de cada tipus de residus. A més a més, es recorda als habitants de Gavà que està a la seva disposició la deixalleria de Gavà.

Figura 3: Lema de la campanya "Deixalleria Mòbil".

Font: Ajuntament de Gavà.

- ✎ **Programa "SI EL PORTES A LA DEIXALLERIA CUIDARÀS EL MEDI AMBIENT"** la campanya va consistir en potenciar la utilització de la deixalleria de Gavà a partir de l'explicació de què és una deixalleria, per què s'ha de fer ús d'ella, com s'utilitza, quins materials es recullen i alguns exemples sobre què es fa amb aquests materials. En el fulletó explicatiu també s'especifica l'ubicació de la deixalleria i s'obsequiava amb un imant amb el telèfon d'aquesta. La campanya es va realitzar durant el març i abril del 2003.

Figura 4: Fulletó de la campanya “Si el portes a la deixalleria, cuidaràs el medi ambient”

Font: Ajuntament de Gavà

- ☞ **Celebració del Dia del Medi Ambient**, el 5 de juny de 2004. Tema: “Civisme a la ciutat”, xerrada informativa relatitzada conjuntament amb la regidoria de Protecció civil i civisme per fomentar les actituds cíviqes a la ciutat, a càrrec de José Luis Gallego, periodista especialitzat en temes mediambientals.
- ☞ **Campanya “GAVÀ-BUS”**, realitzada en 15 dies, del 31 de març al 15 d’abril del 2003, promocionant el Transport Públic.
- ☞ **Campanya “MOU-TE PER GAVÀ”**, realitzada en el cap de setmana del 20 al 22 de setembre del 2002, fomentant la Mobilitat Sostenible. En el fulletó que s’observa a la següent figura s’explica que l’Ajuntament de Gavà s’ha adherit a la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura, amb la qual cosa es realitzaren diverses activitats relacionades amb la mobilitat sostenible, com per exemple, passejades en bicicleta, a peu, conferències...
- ☞ **Programa de TV “Si tu vols”**, que té previst que es comenci a emetre el setembre de 2004 i que té com a objectiu donar consells sobre medi ambient per promoure un canvi d’actitud de la ciutadania en la vida quotidiana amb l’objectiu de preservar el medi ambient. Aquest programa ha estat una iniciativa de la Regidoria de Medi Ambient, està produït per Gavà TV i es va presentar al Mercat de l’Audiovisual de Catalunya amb l’objectiu de ser emès per les televisions membre de la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya.

Figura 5: Fulletó informatiu de la campanya “Mou-te per Gavà”.

Font: Ajuntament de Gavà

7.4.1.2. Patronat Municipal de Serveis Comunitaris

Des de fa uns anys l'Ajuntament de Gavà, a través del Patronat Municipal de Serveis Comunitaris, promou un seguit d'activitats (accions didàctiques sobre valors cívics) per a tots els centres educatius de la ciutat. Entre aquestes, es poden trobar les de dinàmica mediambiental realitzades durant el curs 2003-2004, que són:

a. “El Jardí Botànic”

A partir d'una visita i un taller d'experimentació al Jardí Botànic del Museu de Gavà, s'introdueix als alumnes de 2n. d'Educació Primària al món vegetal mitjançant l'observació directa d'algues i plantes per tal de suscitar-los interès per conèixer les parts de què estan formades, així com les seves funcions i adaptacions al medi.

b. “De les deixalles, què en fem?”

Es tracta de la realització de tallers per part d'alumnes de 4t. d'Educació Primària que consisteixen en la fabricació de paper reciclat; l'anàlisi de deixalles urbanes, mitjançant el destriament dels seus continguts en materials reciclables; i la pràctica de selecció i abocament de materials segons el tipus de residu de què es tracta. L'objectiu d'aquestes pràctiques són valorar de forma presencial l'actual producció de residus, introduint pautes de comportament que permetin millorar els hàbits de respecte envers el medi ambient i conèixer quins residus es poden reduir, quins reciclar i on van a parar els residus finals.

c. “Coneguem els nostres parcs”

Els nois i noies de 6è. curs d'Educació Primària de les escoles públiques realitzen sortides a un parc natural per fer un recorregut i possibilitar el coneixement del parc, des de tots els punts de vista (paisatge, fauna, flora, ecologia...).

d. “Viu el parc: El Garraf-Olèrdola”

Per donar a conèixer, d'una manera lúdica, el patrimoni natural de l'entorn i afavorir la conscienciació sobre els problemes mediambientals, els estudiants de 5è d'Educació Primària de les escoles públiques, realitzen, per una banda, un joc de taula i, per una altra banda, es fa una sortida al cor del Parc de Garraf per gaudir de la festa de les escoles a Can Grau.

e. “Entendre el Paisatge des del Calamot”

Pels alumnes de 1r d'Educació Secundària Obligatòria (ESO) es realitza un treball d'observació i identificació d'elements del paisatge per tal de que se n'adonin de que el paisatge és un sistema dinàmic i complex, per conèixer els diferents elements que el componen, per identificar les principals unitats fisiogràfiques de la comarca i les unitats de litologia i vegetació així com aprendre a utilitzar el mapa i la brúixola.

f. “Xerrades sobre cooperació i Medi Ambient”

Per fomentar el debat sobre una societat més sostenible i fent referència a la constant degradació dels recursos naturals de l'Amazònia, es realitza una xerrada-taller per alumnes de 1r, 2n, 3r i 4r d'educació primària.

Com s'ha vist, hi ha la possibilitat de que cada curs d'Educació Primària accedeixi a alguna d'aquestes activitats excepte el 1r i el 3r curs.

Pel que fa a l'Educació Secundària es realitza una activitat per alumnes de 1r ESO i una altra per 1r, 2n, 3r i 4r ESO, conjuntament.

7.4.2. Activitats d'Educació Ambiental que realitzen altres administracions o entitats

7.4.2.1. Ministeri de Medi Ambient.

La mobilitat va esclatar com una de les característiques de les societats avançades durant els darrers anys del segle passat i tot apunta que serà un dels elements clau al segle que acabem de començar. Els índexs de motorització creixents, l'increment del tràfic de mercaderies i els primers senyals de saturació de l'espai aeri no són més que algunes mostres de com la nova societat que es configura i es basa en bona part pel moviment de persones i mercaderies en uns mercats cada vegada més globals i en un món més obert on tot és més proper.

La Comissió Europea, en el llibre blanc sobre la política de transports amb vista al 2010, posa damunt la taula les oportunitats i també les amenaces que l'augment del tràfic planteja a les administracions, en tots els nivells, i anuncia que ha arribat el moment de prendre decisions per afrontar els reptes que suscita.

Per aquest motiu, el Ministeri de Medi Ambient ha definit la nova Llei 9/2003, de 13 de juny, de la Mobilitat, que anuncia els mecanismes adequats de participació i concertació de les administracions, els organismes i, en general, les entitats cíviques i

socials que poden aportar solucions adequades per a la formulació de les polítiques de mobilitat.

Segons la Llei 9/2003, els objectius que han de satisfer les polítiques de mobilitat i que incideixen en la participació de les persones de ciutats com Gavà són els punts de l'article 3, que proposen:

1. Planificar la mobilitat prenent com a base la prioritat dels sistemes de transport públic i col·lectiu i altres sistemes de transport de baix impacte, com els desplaçaments a peu, amb bicicleta i amb altres mitjans que no consumeixin combustibles fòssils.
2. Promoure una política intensa d'educació ambiental en matèria de mobilitat sostenible en coordinació amb el Departament de Medi Ambient.

D'aquesta forma, l'Ajuntament de Gavà va realitzar la campanya "GAVÀ-BUS" i "MOU-TE PER GAVÀ" de foment de la Mobilitat Sostenible durant març, abril i setembre del 2003, explicades anteriorment (punt 7.4.1.3 i 7.4.1.4).

7.4.2.2. Entitat Metropolitana de Barcelona.

Àrea metropolitana de Barcelona
Entitat del medi ambient

Les tasques de comunicació, educació ambiental i la participació que ha gestionat l'Entitat Metropolitana de Barcelona, han girat al voltant

de dos grans objectius. D'una banda contribuir a desplegar el Programa Metropolità de Gestió de Residus Municipals (PMGRM) i d'una altra, posar de relleu les novetats vinculades al cicle de l'aigua. El municipi de Gavà s'ha centrat en la difusió als ciutadans de campanyes sobre els residus.

Fet que el municipi de Gavà disposa d'una deixalleria, l'Entitat Metropolitana ha contribuït a potenciar una campanya per a la població de Gavà per fomentar l'ús de la deixalleria. D'aquesta forma l'Ajuntament de Gavà va publicar uns díptics per a la població amb el lema "SI ELS PORTES A LA DEIXALLERIA, CUIDARÀS EL MEDI AMBIENT" (punt 7.4.1.2).

El Dipòsit Controlat de la Vall d'en Joan també és un aspecte molt important en l'educació ambiental dels habitants de Gavà, i la difusió de com es duu a terme la gestió de l'emmagatzematge dels residus en els diferents municipis. Per aquest motiu, l'Entitat Metropolitana ha editat un CD-ROM titulat "DIPÒSIT CONTROLAT de la Vall d'en Joan (Garraf)" que exposa un dels objectius primordials del PMGRM que és la disminució del volum de residus que es destinen a tractaments finalistes (incineradores i dipòsits controlats). D'aquesta forma explica d'una forma extensa la informació relacionada amb la gestió del dipòsit del Garraf.

A més a més d'aquesta informació digital s'està duent a terme una campanya d'educació ambiental dins les instal·lacions del Dipòsit Controlat a càrrec de ECOMEDITERRANIA, la qual es comenta més endavant.

7.4.2.3. Diputació de Barcelona (xarxa de municipis).

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

La xarxa de municipis de la Diputació de Barcelona dóna suport als

municipis de la província en les seves polítiques públiques locals. Defensa que el màxim de recursos tècnics, econòmics i tecnològics puguin arribar als municipis. Les campanyes de sensibilització que duen a terme la Diputació de Barcelona es basen, sobretot, en la realització d'aquelles activitats que es consideren més adients per donar una informació clara i senzilla sobre els temes que es tracten, a més d'aconseguir un bon nivell de participació ciutadana. D'aquesta manera, la Diputació de Barcelona ha donat suport en l'edició d'informació per al desenvolupament de diverses activitats per fomentar la gestió i el respecte ambiental en les persones de Gavà.

7.4.2.4. Institut Municipal de Gestió del Patrimoni Cultural i Natural.

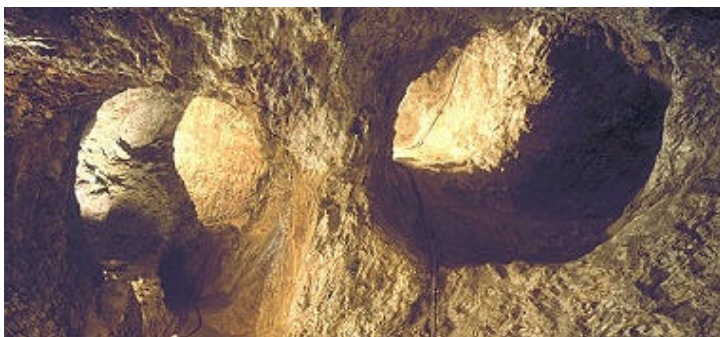
L'Institut Municipal de Gestió del Patrimoni Cultural i Natural és la institució responsable dels següents equipaments que realitzen l'activitat de divulgació a la població de Gavà.

a) Mines prehistòriques de Gavà.

Les Mines Prehistòriques del Gavà és una gran atracció turística. Estan obertes al públic des de 1994 i actualment es poden recórrer l'interior d'aquestes mines i conèixer com treballaven i vivien aquests miners de la mà de guies especialitzats. En aquest sentit, hi ha publicat un tríptic informatiu sobre la seva existència.

La urbanització del barri de Can Tintorer, al decenni dels setanta, va posar al descobert el jaciment de les Mines Prehistòriques, les mines més antigues d'Europa, amb 6000 anys d'antiguitat.

Figura 6: Mines prehistòriques de Gavà

Font: Web de la ciutat de Gavà

b) Centre de documentació del Parc del Garraf.

Gestionat per la Diputació de Barcelona, la tasca principal del centre de documentació del Parc del Garraf és recopilar tots els materials documentals sobre aquest espai, amb la finalitat de millorar-ne i facilitar-ne el coneixement i la recerca, així com també la gestió. En aquest sentit, els centres procuren oferir als usuaris el nombre més gran de documents específics sobre un tema i desenvolupen els mitjans necessaris per garantir-ne la difusió i la divulgació entre els ciutadans i els especialistes.

c) Punt d'Informació Can Llong.

Es tracta d'un equipament on es pretén que es desenvolupi una part de la divulgació ambiental del Parc del Garraf. La seva realització encara està en procés d'estudi per part de la Diputació de Barcelona.

L'àrea que envolta Can Llong, un mas construït al segle XV, està obert actualment a tots els visitants que vulguin passejar per un àmbit natural que disposa d'una zona de picnic amb taules i barbacoes. Es pot gaudir del paratge i la jardineria que envolten el mas, amb boscos de pins i espècies mediterrànies, com els garrofers i les oliveres, testimonis dels antics conreus. També es poden realitzar itineraris de natura que on es descobreixen els turons, les rieres, les fonts, les masies de la vall de la Sentiu, o les vistes panoràmiques de la roca de Migdia.

Figura 7: Mas de Can Llong.

Font: web de la ciutat de Gavà

d) Museu de Gavà

Al llarg dels 25 anys d'existència, el Museu de Gavà ha estat un impulsor important de la participació ciutadana en diversos esdeveniments: exposicions, conferències, itineraris, visites, crèdits de síntesi, publicacions...

Actualment el Museu de Gavà té un exposició permanent anomenada "Veus del paisatge" que mostra la relació entre l'ésser humà i el medi al llarg de la història. Explica la formació del paisatge, de com, al llarg de la història de Gavà, s'han anat interrelacionant els milers d'elements que conformen el paisatge: el clima, les roques, les plantes, els animals i nosaltres mateixos. D'aquesta manera es mostra la història del municipi que s'originà fa més de 100.000 anys i, a partir sobretot de l'audiovisual, es fa una divulgació dels espais naturals existents en el municipi de Gavà, que són el Delta del Llobregat i el Parc del Garraf.

A més a més, trobem el Jardí Botànic del Museu de Gavà; un espai de 800 metres quadrats on es mostren les diverses comunitats vegetals del Garraf: l'alzinar de la serra de les Ferreres, la màquia de llenticle i margalló característica de la zona calcària, i les brolles i màquies silicícules de bruc i arboç desenvolupades sobre els gresos i conglomerats de Bruguers. També s'hi troben representades comunitats de la plana, com els canyissars i jonqueres de les zones humides del delta i els conreus d'horta. Aquest està estructurat de forma que s'hi troben representades les principals comunitats vegetals del paisatge més immediat de Gavà.

El Museu edita anualment la "Guia i Serveis. Museu i Mines Prehistòriques de Gavà", on es troba tota l'oferta educativa que el Museu adreça al món escolar, des dels més petits fins a batxillerat.

Altres iniciatives gestionades pel Museu de Gavà referents al medi ambient són les següents:

De caràcter periòdic:

☞☞“DIUMENGES AL MUSEU”. Des de 1998, amb una periodicitat aproximadament mensual, excepte els mesos de vacances, es publica el tríptic amb les activitats que es proposen els cada diumenge del mes. Entre els temes tractats hi ha “Viatge a l’entorn d’una duna” (2002), “Dels residus en fem art” (2002), “Itinerari geològic pel Garraf”, “El món dels bolets: descobreix-lo a partir dels seus noms populars” (2001)...

☞☞“DESCOBRIM EL GARRAF”. Des del 1996, es publica amb temes com “Les estacions al Parc del Garraf” (2003), “El Garraf des de l’aire” (2000), “Ecosistemes singulars, curs d’introducció a l’espeleologia” (1996)...

De caràcter puntual, realitzades al Museu de Gavà:

☞☞Exposició i conferència “Mediterrània, Territori i Paisatge” (2003). Mitjançant una exposició i una conferència sobre “La Fundació Territori i Paisatge: un nou model de gestió del territori”, es va informar a la gent dels diferents factors que conformen el territori i de la seva integració en l’espai.

☞☞Exposició “El nou sistema solar” (2002). Aquesta exposició va consistir en la mostra de fotografies del sistema solar, i, a més a més, diverses activitats com l’observació astronòmica a l’Observatori, contes sobre “El Nou Sistema Solar”...

☞☞Exposició de fotografies “Delta del Llobregat, Necròpolis d’un riu” (1999). Va consistir en una composició de fotografies que mostrava que un riu és un ecosistema viu però en continu perill en mans dels humans.

☞☞Exposició “Una ciutat d’arbres i flors” (1995). L’Ajuntament de Gavà a 2 de juny de 1995, es va afegir a la Declaració del Dret a l’Arbre a la Ciutat. Per aquest motiu es va engegar una exposició de pintures i escrits anomenada “Terra i Arbres” i una conferència titulada “Les actuacions de reforestació al Parc de Garraf”. D’aquesta forma es volia fomentar als habitants de Gavà el respecte als arbres del municipi.

Publicacions:

☞☞Revista “LA PLANA DEL LLOBREGAT”. Bulletí informatiu que es publica des de desembre de 1990, amb una periodicitat trimestral. Ha tractat temes com la recuperació ecològica de la Riera dels Canyars, el Jardí Botànic del Museu de Gavà...

☞☞“**La Sentiu**”: Es tracta d’un quadern de divulgació on es publiquen periòdicament estudis sobre història i medi ambient a Gavà, com per exemple, “La vida als aiguamolls del Delta del Llobregat” per Josep Lascrain, 1990; “Amfibis i rèptils de Garraf” d’Albert Monitori, 1997; “La diversitat marina del Garraf” de Lluís del Cerro, 2000. És una publicació de l’Ajuntament de Gavà, el Museu de Gavà i la Xarxa de Municipis de la Diputació de Barcelona.

☞☞“**Dossier Bibliogràfic**”. Centre de documentació del Parc de Garraf. Museu de Gavà, Ajuntament de Gavà, Diputació de

Barcelona. Es tracta d'una llista de publicacions referents al Parc del Garraf.

✎✎ **“Guia del Jardí Botànic del Museu de Gavà”**. Es tracta d'un desplegable que permet l'aproximació al món vegetal i a les diferents comunitats del massís de Garraf i el Delta del Llobregat representades al Jardí Botànic del Museu de Gavà.

✎✎ **“Del Garraf blanc al Garraf negre”**. Una aproximació a l'ecologia de camp. Guies pràctiques de la Col·lecció Brugués. Museu de Gavà, Diputació de Barcelona. Consisteix en una obra divulgativa que explica l'ecologia del Garraf a partir de l'observació de la seva geomorfologia, edafologia i vegetació.

✎✎ **“Viatge entorn d'una duna”**. Museu de Gavà, Diputació de Barcelona, 1987. Introducció als principals mecanismes dels ecosistemes formats per dunes, dels quals es conserven alguns vestigis al delta del Llobregat.

✎✎ **“Mapa de vegetació del delta del Llobregat i el Garraf de Josep Lascurain”**. Llibre format per un mapa escala 1:50.000 i una guia en què es descriuen trenta-tres unitats de vegetació reflectides al mapa i aporta algunes claus per esbrinar com actuen en els diferents factors condicionants de la distribució de la població.

✎✎ **“7 recorreguts amb bicicleta per descobrir el Garraf”** de M.Sans, A.Recasens, A.Sierra: set propostes per conèixer el Garraf amb bicicleta tot terreny.

7.4.2.5. Centre de Recursos Can Joan

El Dipòsit Controlat de la Vall d'en Joan, ubicat parcialment en el terme municipal de Gavà, és una infraestructura en règim de progressiva desactivació, amb data de tancament fixa (2003) i que compta amb un procés simultani de restauració morfològica, física i vegetal (veure capítol 6. Incidència de les activitats econòmiques, apartat 6.3 El Dipòsit Controlat de la Vall d'en Joan).

Dins de l'àmbit del dipòsit de la Vall d'en Joan (Garraf) es localitza la restauració de la masia del segle XIV que ha permès recuperar i condicionar un espai on poder desenvolupar tot un conjunt d'activitats d'educació mediambiental adreçades a centres escolars i públic en general.

Amb el nom de Centre de Recursos Can Joan, l'empresa ECOMEDITERRÀNIA dissenya i desenvolupa un conjunt d'activitats que tenen com a objecte apropar als ciutadans el complex món dels residus, i donar a conèixer tant el dipòsit controlat de la Vall d'en Joan com cadascuna de les actuacions portades a terme amb l'objectiu de minimitzar l'impacte ambiental d'aquesta instal·lació de deposició controlada de residus.

Figura 8: Centre de Recursos Can Joan.

Font: Entitat del medi ambient de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

7.4.2.6. Mitjans de comunicació

Tant la televisió, com la ràdio, com les revistes, periòdics, publicacions... són una font de difusió ambiental molt important en la població de les ciutats com Gavà. D'aquesta forma i destacant la temàtica ambiental es pot enumerar els següents mitjans de comunicació més importants en el municipi:

a) Gavà Televisió

Els programes relacionats amb el medi ambient i amb la difusió als ciutadans de Gavà són els següents:

FACTOR H: tracta temes relacionats amb l'ésser humà, la seva manera de viure i el seu entorn. Per aquest motiu, l'espai parla de medi ambient, qualitat de vida... i posa a l'espectador com el màxim protagonista de la seva emissió.

L'art de viure: es dedica a les fórmules de vida alternativa. Un espai distribuït per la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya que ens dona les claus per afrontar la vida d'una manera més sana i més plàcida. L'art de viure és un programa de serveis a l'abast del ciutadà.

Agenda XXI: és un programa que mostra estudis sobre la disminució de consum en edificis públics, l'enllumenat solar, la reutilització de l'aigua, edificis sostenibles, rehabilitacions amb criteris de sostenibilitat, xerrades divulgatives, reducció, reutilització i reciclatge de tota mena de material, confecció i desenvolupament de plans de sostenibilitat, i un llarg etcètera. Un espai sostenible de TN Produccions per a la Xarxa de Televisions Locals.

Si tu vols: Programa realitzat conjuntament entre Gavà Televisió (en fa la producció) i la Regidoria de Medi Ambient i Transports (en dissenya els continguts) amb l'objectiu de donar petits consells sobre com millorar el medi ambient des de l'acció quotidiana. És un programa de consells, dinàmic i fresc, encaminat a promoure canvi d'actituds. Aquest programa té prevista la seva distribució a la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya i es produiran tres espais setmanals.

b) Revista Brugués

La revista Brugués és el diari d'informació de Gavà. Hi ha dues versions: una en paper i l'altra digital a la pàgina <http://brugues.gavaciutat.net>. La versió en paper es publica cada 20 dies, mentre que la digital s'actualitza cada dia en funció de la informació del municipi. Les notícies amb caire ambiental se centren sobretot en l'explicació de les diverses campanyes de gestió mediambiental que ha portat l'Ajuntament de Gavà ("Gavà, verda i neta", "Deixalleria mòbil", "Mobilitat Sostenible"...), o projectes urbanístics (Gavà 2000, Pla de Ponent...), a més a més d'altres articles amb temàtiques ambientals diferents.

c) Revista Ciutat de Gavà

El Grup Express Comunicació ha publicat en Internet diaris en versió digital, amb els quals posa al servei de l'usuari la informació d'alguns dels municipis del Baix Llobregat, entre ells Gavà. D'aquesta manera, la web www.guia-express.com/gava presenta la Revista Ciutat de Gavà on es mostra mensualment notícies referents a la dinàmica política, econòmica, social, cultural i mediambiental de la ciutat.

d) La pàgina de l'Agenda 21 Local a la web de la ciutat

La web www.gavaciutat.net posa a disposició dels ciutadans un apartat sobre l'Agenda 21, on s'explica de què es tracta, la dinàmica amb la que s'està duent el procés a Gavà, alguns suggeriments per a què la població col·labori en la millora del medi ambient de forma directa (a casa, a la ciutat, a la feina), l'oportunitat de dir la seva opinió en un fòrum de discussió específic per a l'Agenda 21 Local de Gavà, etc.

e) Altres fòrums a internet

A banda dels mitjans de comunicació comentats, també existeixen diversos fòrums accessibles des de diversos portals, en els quals es tracten diversos aspectes relacionats amb el municipi de Gavà. Alguns exemples són els fòrums "www.gavaciutat.net", "www.amics21.net", "www.altraveu.com", etc.

7.5. Equipaments dedicats a la informació i a l'educació ambiental

Figura 9: Museu de Gavà

L'equipament de Gavà més important que acull a la població interessada en aspectes de divulgació ambiental és el Museu de Gavà, que té els següents espais:

- 150 m² d'exposicions temporals, un espai d'esbarjo al jardí de la Torre Lluc,

Font: web del Museu de Gavà

- el Jardí Botànic amb diverses comunitat vegetals del Garraf i del Delta del Llobregat,
- dues aules taller amb una capacitat per a 60 alumnes,
- una ludoteca,
- una Biblioteca especialitzada
- i una sala d'actes amb capacitat per a 100 persones.

Els altres equipaments, ja comentats, són:

- Centre de Recursos Can Joan,
- Centre de Documentació del Parc del Garraf i
- Punt d'Informació del Garraf.